

ת"פ 36272/01/13 - מדינת ישראל נגד חסן חיג'אזי

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 36272-01-13 מדינת ישראל נ' חיג'אזי

בפני כב' השופט משה גלעד
בעניין: מדינת ישראל
באמצעות פמ"ח
ע"י ב"כ עו"ד גב' ע. איזינגר

המאשימה

נגד
חסן חיג'אזי
ע"י ב"כ עו"ד ש. בלומנפלד

הנאשם

גזר דין

ביום 23.4.13, לאחר שנשמעו שלושה עדי תביעה, הגיעו הצדדים להסדר טיעון (ט/2) במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן (ט/1) והורשע בביצוע העבירות הבאות:

1. **סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה** - עבירה לפי סעיף 232(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין");
2. **תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות** - עבירה לפי סעיף 274(1) לחוק העונשין;
3. **הפרעה לשוטר בזמן מילוי תפקידו** - עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין;
4. **גרימת נזק לרכוש** - עבירה לפי סעיפים 62, 68 ו-38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה") + תקנה 21 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה");
5. **רשיון רכב** - עבירה לפי סעיפים 2 ו-62(1) לפקודת התעבורה;
6. **עקיפה כאשר הדרך לא פנויה** - עבירה לפי סעיפים 62 ו-68 לפקודת התעבורה ולפי תקנה 47(ד)

לתקנות התעבורה.

7. **נהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף** - עבירה לפי סעיפים 2(א) ו- 2(ב) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: "פקודת ביטוח רכב מנועי").

הצדדים לא הגיעו להסדר בענין העונש.

בשל גילו של הנאשם (18.4 בעת ביצוע העבירות), הוריתי על הכנת תסקיר של שרות המבחן.

עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם

ביום 9.1.13 סמוך לאחר חצות, נהג הנאשם באזור התעשייה של טמרה, ברכב מסוג פג'ו מ.ר. 58-140-04 (להלן: "הרכב"), שלא היה לו רישיון בר תוקף וכשברכב ישבו שני חבריו.

במועד הנ"ל היו השוטרים סמי ושבתיאי בסיור שגרתי, כששבתיאי נוהג בניידת וסמי יושב לידו. משעלה מבדיקת השוטרים כי לרכב אין רישיון רכב תקף, הורו לנאשם "בכריזה" לעצור בצד, על מנת לבדוק רישיונותיו וסמי אף סימן לו בידו לעצור את הרכב בצד.

משהבחין הנאשם בשוטרים המסמנים לו לעצור וביודעו כי אין לרכב רישיון בר תוקף, המשיך בנסיעה במטרה לברוח מהם. השוטר סמי כרז לנאשם והורה לו לעצור אך הנאשם המשיך לנסוע במהירות במטרה לברוח מן השוטרים, ובמהלך הבריחה אילץ רכב שהגיע מולו לסטות הצידה על מנת לא להיפגע ובהמשך, עבר כיכר כשהוא אינו נותן זכות קדימה לרכבים אחרים.

במהלך בריחתו מהשוטרים נהג הנאשם לכיוון כביש "נשר" המצוי בטמרה, כשבדרכו הוא עוקף רכבים אחרים במהירות גבוהה ומאלץ אותם לסטות הצידה כדי לא להיפגע, וכשכל אותה עת השוטרים נסעו בניידת אחריו וכרזו לו לעצור, אך הנאשם התעלם מהוראותיהם.

תוך ביצוע פניה ימינה בכביש נשר, לכיוון שכונת "חלת אל שריף", הסתחרר והסתובב הרכב והניידת ובה השוטרים הגיעה סמוך אליו וחסמה את דרכו. השוטרים יצאו מהניידת וניגשו לרכב, כששבתיאי רץ לכיוון דלת הנהג וסמי נעמד מול מכסה המנוע, דפק עליו וצעק לנאשם שיכבה את הרכב וייצא ממנו. הנאשם החל לנסוע קדימה לכיוונו של השוטר סמי, כדי למנוע מעצרו או עיכובו ובכך להכשילו בתפקידו, או להפריע לו מלמלאו. השוטר סמי זז הצידה כדי לא להיפגע מהרכב.

השוטר שבתיאי שעמד סמוך לדלת הנהג ניסה לפתחה והיכה באמצעות פנסו על חלון הנהג ושבר אותו, במטרה לגרום לנאשם לעצור את הרכב. בתגובה לכך, וכדי למנוע מעצרו או עיכובו ובכך להכשיל את השוטר שבתיאי בתפקידו ולהפריע לו מלמלאו, שילב הנאשם את הרכב להילוך אחורי והחל לנסוע לאחור במהירות כשהוא פוגע באמצעות הרכב בשוטר שבתיאי, עד שהתנגש לבסוף בחומת אבנים וארון תשתית ושבר את הארון.

בשלב הזה רצו השוטרים לכיוון הרכב, עצרו את הנאשם ואת הנוסע שישב לצידו ונוסע נוסף שהיה ברכב נמלט מהמקום.

תסקירי שרות המבחן

התסקיר הראשון

בתסקיר הראשון מיום 7/7/13 תואר הנאשם כבן 18 וחצי, רווק. משפחת מוצאו מונה 5 נפשות, הורים ושלושה בנים, כאשר הנאשם הוא השני בסדר הלידה. האב קבלן עצמאי והאם עקרת בית. המשפחה תוארה כמשפחה נורמטיבית, הנאשם סיים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, ואין לו הרשעות קודמות, ותפקודו עד למעצרו עמד בציפיות ובמוסכמות החברתיות, ללא גילוי נטייה להתנהגות פורצת גבולות. כיום נתון במעצר בית מלא בפיקוח הוריו.

הנאשם הודה בפני שרות המבחן במעשיו, אם כי ייחס אותם להתנהגות המזלזלת והמפחיתה מכבודו של השוטרים, וציין כי פעל מתוך תחושות כעס, זלזול והשפלה.

קצינת המבחן התרשמה כי במצבים בהם חש הנאשם "מופחת" נוכח אדם אחר, הוא נוטה לפעול באימפולסיביות, ובניסיון - לא מודע - להשיב לעצמו תחושות שליטה וכבוד, וכך פעל במקרה זה.

בעצת קצינת המבחן הסכים הנאשם להשתלב בקבוצה טיפולית, הוא ביטא רצון להיעזר בגורמי הטיפול כדי להבין את הדפוסים המכשילים בחייו ולתקן דרכיו.

לסיכום ציינה קצינת המבחן כי התרשמה:

"... מצעיר, אשר ככל הנראה גדל במסגרת משפחתית בה סופקו צרכיו החומריים והרגשיים. ניכר כי גילה, במהלך השנים, יכולות תפקודיות תקינות ואחריות. לא התרשמנו כי מדובר באדם בעל דפוסים עברייניים מושרשים וניכר כי מעורבותו בביצוע העבירה הנדונה נבעה מנטייתו לנגררות חברתית ולאמפולסיביות ולהתנהגות פורצת גבולות במצבי תסכול ולחץ. בפנינו גילה חסן נכונות להיעזר בהליך טיפולי במסגרת שירותינו במטרה לבחון את הדפוסים והחוויות הריגשיות המובילות אותו להתנהגות כושלת, כפי שמתוארת בכתב האישום, ולבחון כלים אדפטיביים להתמודדות במצבי תסכול, לחץ ומשבר. להערכתנו, שליחתו לריצוי עונש מאסר בפועל, עלולה להעמיק חשיפתו והיכרותו עם העולם העברייני ונוכח מאפייני אישיותו עשויה לפגוע בסיכוייו להמשיך ולנהל בעתיד אורח חיים תקין. להערכתנו, שילובו של חסן בהליך טיפולי, עשויה להפחית את הסיכון להישנות ביצוע עבירות דומות בעתיד".

לאור האמור, המליצה קצינת המבחן לגזור על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שרות, מאסר מותנה משמעותי

לתקופה ממושכת, ולהעמידו במשך 18 חודשים בצו מבחן, במסגרתו ישתלב בהליך טיפולי בשרות המבחן.

משעיינתי בתסקיר הנ"ל סברתי כי ראוי לגזור את דינו של הנאשם לאחר שיחלוף זמן בו ניתן יהיה להתרשם מהשתלבותו בהליך הטיפולי המומלץ, ולצורך זה דחיתי את הדיון על מנת שיוגש תסקיר משלים לאחר שהנאשם יעשה "כברת דרך" בהליך הטיפולי.

תחילת ההליך הטיפולי לא הסתייעה במהרה ובסופו של דבר הוגש תסקיר משלים בנושא זה רק ביום 5/1/14.

התסקיר השני

בתסקיר השני צוין כי הנאשם נקלט ביום 29.10.13 בקבוצה טיפולית בשרות המבחן ו:

"... מדיווח עדכני של מנחי הקבוצה, עולה כי חסן מתמיד בהגעתו למפגשי הקבוצה, מגלה אחריות, מחוייבות ונכונות לשיתוף פעולה מלא. במפגשים ניכר כי מגלה ענין ורצון ללמוד, עם זאת מורגש כי עדיין מתקשה להיחשף ולשתף בתכנים אישיים, יתכן ובשל השלב הראשוני בו נמצא בקבוצה. נוכח האמור, לרבות התמדתי והתגייסותו של חסן להליך הטיפולי בשירותינו, אנו חוזרים על המלצתנו... להטיל עליו צו מבחן למשך 18 חודשים, לצד מאסר בעבודות שרות ומאסר מותנה".

טיעוני ב"כ המאשימה

בטיעון כתוב, ערוך כדבעי (ט/3) הדגישה ב"כ המאשימה את החומרה הרבה שמצויה בעבירות אותן ביצע הנאשם, הנובעת הן מריבוי התאונות הקטלניות ברחבי ארצנו והן מהזלזול בשוטרים אוכפי החוק ופגיעה בהם, תוך התעלמות מהוראותיהם וסיכון המשתמשים בדרך. (למרבה המזל הפגיעה בשוטר שבתאי היתה קלה, חתך באצבע יד ימין ונפיחות ואודם בכף הרגל - ת/29).

ב"כ המאשימה הפנתה לשורה ארוכה של פסקי דין שניתנו ע"י בית המשפט העליון, המורים את בתי המשפט להכביד ידם בענישה ולהחמירה בעבירות כגון אלה שביצע הנאשם, כדי להעביר מסר של הרתעה לצעירים אחרים, הן כדי שלא יסכנו את הציבור בנהיגתם והן כדי שילמדו להישמע להוראות השוטרים. לאלה הוסיפה ב"כ המאשימה את העובדה, כי המרדף שסיכן את המשתמשים בדרך נערך בשטח בנוי במרכז של עיר וסיכן לא רק רכבים ועוברי אורח שהיו מחוץ לרכב, אלא גם את שלושת נוסעי הרכב.

ב"כ המאשימה הפנתה בטיעונה לע"פ 965/10 חאלד אגא נ' מדינת ישראל (28.7.10), אשר דומה לענייננו ובו דחה בית המשפט ערעורו של המערער אשר נדון ל- 24 חודשי מאסר בפועל, וכן הפנתה לפסקי דין רבים נוספים בהם נגזרו

על הנאשמים עונשים הנעים בין 24 חודשי מאסר בפועל ל- 5 שנות מאסר בפועל.

לדעת ב"כ המאשימה, המלצת שרות המבחן בענייננו איננה מתחשבת בחומרת העבירה, באינטרס הציבור, בערכים עליהם יש להגן - קדושת החיים, הגוף והרכוש - ובצורך להרתיע עברינים בכוח, והינה מקלה מדי ובלתי ראויה, עד שאין בית המשפט צריך לקבלה.

לעמדת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם כפי שהוא משתקף מנסיבות העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת, צריך לנוע בין 3 ל- 5 שנות מאסר בפועל ובתוך המתחם היא מבקשת "... להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל שאינו ברף התחתון של המתחם", ובנוסף לגזור עליו מאסר על תנאי מרתיע, פסילה בפועל, פסילה על תנאי וקנס.

בטיעונה בעל פה הביעה ב"כ המאשימה את דעתה כי תיק זה הינו מיוחד, כיוון שגזר הדין של בית המשפט יכול "... להשפיע על איכות חייו של האזרח הפשוט", שכן זהו מקרה של השתוללות בכביש שבנס לא נגמר בהרוגים ומדובר בנאשם שהוא "פצצה מתקתקת".

לדעתה, הסברו של הנאשם כי פעל תחת לחץ בגין הלעג שלעגו לו השוטרים, לאו הסבר הוא, שהרי הוא כלל לא דיבר איתם בטרם השתולל בנהיגתו.

טיעוני ב"כ הנאשם

ב"כ הנאשם הדגיש את הודאת מרשו סמוך לתחילת משפטו, לאחר תיקון משמעותי בכתב האישום, במסגרתו נמחקה עבירה חמורה ביותר של "חבלה בכוונה מחמירה".

הסניגור מבקש לראות בהודאה זו לא רק חסכון בזמן שיפוטי, אלא בעיקר "הכאה על חטא" וחרטה מצד הנאשם, וכן להתחשב בה כהודאה בתחילת המשפט, הואיל והיא באה מייד לאחר תיקון משמעותי בכתב האישום.

הסניגור הדגיש את גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה וביקש לראותו כ"בגיר-צעיר", אשר בעניינו, על פי פסיקת בית המשפט העליון, יש לראות את שיקול השיקום כשיקול המרכזי, בדומה לקטין. בהקשר זה הוסיף ב"כ הנאשם, כי כשם שבעניינו של קטין יש משקל רב במיוחד להמלצת שרות המבחן, כך גם בעניינו של אדם בן 18 ו- 4 חודשים וזאת כיוון שגם אם חלפו 4 חודשים מגיל הבגרות, עדיין, מדובר באדם שטרם הפך לבגיר, מיושב, מנוסה ו שקול.

ב"כ הנאשם ציין, כי הוא ומרשו מודעים לחומרת העבירות שבוצעו אולם, מדובר באדם צעיר, ממשפחה נורמטיבית, שאיננו בעל דפוסים עבריניים, והכנסתו למאסר עלולה לפגוע בהמשך התפתחותו בחיים.

עוד הציע הסניגור להשתמש בסכום של 10,000 ₪ אשר הופקד עבור הנאשם לצורך שחרורו בערובה, לצורך פיצוי השוטר שנפגע, ואבי הנאשם אשר בפועל הפקיד את הכסף הביע הסכמתו לכך.

עוד ביקש הסניגור להתחשב בכך שהנאשם היה נתון במעצר ממש כחודשיים וחצי, וקרוב לשנה במעצר בית, כשתקופות אלה לא תנוכינה מתקופת המאסר בעבודות שרות, וכשהעמדת הנאשם במבחן תאפשר, במידה ויופר צו המבחן, להענישו בעונש נוסף בגין אותן עבירות.

דברי הנאשם

בדבריו האחרונים הביע הנאשם צער על מעשיו, ביקש סליחה מהשוטרים והודיע כי הוא מסכים לרצות מאסר בעבודות שרות ולהיות נתון במבחן, והוא מודע לכך כי אם יפר את צו המבחן הוא עלול להיענש, בגין אותן עבירות, בעונש נוסף.

דין

בצדק הפנתה ב"כ המאשימה לדברי כב' השופט סלים ג'ובראן, אשר כאילו נכתבו למקרה שלפנינו:

"המערער בחוצפה ובעזות מצח ברח מנציגי החוק, תוך סיכון של עוברי דרך וסיכון עצמי רב, כפי שאכן אירע במקרה הנדון. התופעה של סירוב נהגים לציית להוראות שוטרים, ובריחה מאנשי החוק תוך כדי נסיעה פרועה ומסוכנת ברכב, קיבלה בשנים האחרונות מימדים מדאיגים. על כן בתי המשפט צריכים להכביד את ידיהם ולהציב בפני עבריינים אלו קיר ברזל בדמות אפס סובלנות. לא ניתן לתופעה חמורה ומסוכנת זו להמשיך ולהתפשט והמסר חייב להיות חד וברור - מי שיבצע מעשים מעין אלו יורחק מן החברה לזמן ממושך. התפרעות בכבישים וזלזול בנציגי החוק לא תעבור בשתיקה. מערכת אכיפת החוק החל מן המשטרה וכלה בבתי המשפט לא תעמוד מנגד. העבריינים ישלמו מחיר כבד על מעשיהם למען יראו וייראו".
(ע"פ 965/10 **חאלד אגא נ' מדינת ישראל**, (מיום 28.7.10)).

כל אחד מאיתנו כבר מרגע שיוצא מביתו בבוקר לעבודתו ומשתמש ברכבו לשם כך, מודע לסכנה האורבת בכבישים, כשיכול אתה לנהוג בצורה הבטוחה ביותר, הזהירה ביותר, ועדיין, להיפגע בשל השתוללות ונהיגה פרועה של נהגים כנאשם.

לא אחת נשמעת בין אזרחי המדינה הדעה כי לפעמים נהיגה בכבישי הארץ משולה ל"יציאה למלחמה".

אכן, פסיקת בית המשפט העליון כבר שנים רבות הינה פסיקה המורה להחמיר בענישה בעבירות אותן ביצע הנאשם, על מנת להרתיע את הרבים וייחסכו חיי אדם, וסבל מיותר מן הפצועים (ראו בענין זה ע"פ 1394/07 **אלעסאם נ' מדינת ישראל**, מיום 8.10.07 (לא פורסם); ע"פ 8921/06 **עבד עמשה נ' מדינת ישראל**, מיום 8.5.07 (לא פורסם); ע"פ 2100/06 **מדינת ישראל נ' יוסף אבולקיען**, מיום 7.6.06 (לא פורסם); ע"פ 2079/06 **מדינת ישראל נ' אוסמה אבו עצא**, מיום 14.8.08 (לא פורסם); ע"פ 7988/06 **תיסיר אבו ג'ודה נ' מדינת ישראל**, מיום 8.10.06 (לא פורסם); וענין **חאלד אגא** הנ"ל ולאחרונה, אם כי בנסיבות חמורות בהרבה, ראו ע"פ 2674/13, 6461/11, **אחמד**

אכן, בבואנו לקבוע את מתחם העונש ההולם - ואני סבור שמדובר ב"ארוע אחד" על אף ריבוי העבירות - ראוי להתחשב בערכים החברתיים של קדושת הגוף, החיים והרכוש וכיבוד החוק ואוכפיו, אשר נפגעו כאן, במידה הפוטנציאלית של הפגיעה בערכים אלה ובמדיניות הענישה המחמירה, אשר פורטה לעיל.

בבודקי את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, איני סבור כי מדובר בתכנון מוקדם של הנאשם לעבור עבירה, אלא שפעל באופן "ספונטני" ומבוהל מתוך ניסיון להתחמק מן השוטרים ולא להיתפס בעבירה של נהיגה, כאשר לרכב אין רישיון ופוליסת ביטוח, ולא מתוך תוכנית סדורה מראש לסכן את המשתמשים בדרך ולפגוע בשוטרים. אף כי הנזק הגופני לשוטר והנזק לרכוש לא היו חמורים, הרי הנזק הצפוי מן העבירה של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, הוא רב. הנאשם פעל לבדו, שלט על כל שלבי העבירה, כך שיכול היה להימנע ממנה, וסיכן גם את עצמו ואת חבריו שישבו עמו ברכב.

בשל האמור לעיל, ותוך התחשבות במדיניות הענישה הנהוגה לפיה, ככלל, ראוי להעניש עבריינים כאלה בעונש מאסר בפועל מאחורי הסורגים ממש לתקופה משמעותית, אני סבור כי מתחם העונש ההולם בעבירות אלה נע בין מאסר של 6 חודשים - לעיתים נדירות בעבודות שרות - ועד 4 שנות מאסר.

בבואי לבחון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ראוי להתחשב בכך שמדובר בנאשם שהינו "בגיר-צעיר" ובעניינו של זה כבר נפסק בע"פ 7781/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** [לא פורסם, מיום 25.6.13]:

"לאור כל האמור לעיל, לגיştתי, יש מקום להתחשב במסגרת שיקולי הענישה בייחודיותה של קבוצת ה"בגירים צעירים". חשוב להבהיר כי אין בקביעתנו זו כדי לקבוע כי בגזירת עונשם של קבוצה זו, יש לשקול שיקולים זהים לאלו של קטינים. יחד עם זאת, על בית המשפט בקובעו את עונשו של "בגיר צעיר" לייחס לגילו משקל משמעותי. במסגרת זאת, עליו לשקול בין היתר את קרבתו לגיל 18, ההשפעה האפשרית של מאסר בפועל על שיקומו ומצבו הנפשי, ובגרותו. הכול כעולה מתסקיר המבחן שיוגש בפניו בטרם גזירת העונש."
(כן ראו בעניין זה לאחרונה, ע"פ 4641/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (20.11.13); וע"פ 5521/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (22.1.14) (להלן: "עניין פלוני").

ברי כי ענישת הנאשם, שמשפחתו נורמטיבית והתנהגותו עד עתה היתה חיובית, באמצעות עונש מאסר מאחורי סורג ובריוח תפגע בו ובמשפחתו ותגרום להם נזק, וגם קצינת המבחן ציינה כאמור, כי: "... שליחתו לריצוי עונש מאסר בפועל עלולה להעמיק חשיפתו והיכרותו עם העולם העברייני... ולפגוע בסיכוייו להמשיך ולנהל בעתיד אורח חיים תקין".

מקובלים עלי דברי הסניגור, כי הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו ויש לראות בהודאתו ככזאת שבאה בתחילת

המשפט, הואיל והודה לאחר שכתב האיטום תוקן באופן משמעותי וכיום מוכן הוא אף ל"תיקון" תוצאות העבירה באמצעות תשלום פיצוי לשוטר.

יש לראות בהודאתו של הנאשם שיתוף פעולה עם רשויות החוק - אם כי מאוחר, אך מוטב מאוחר מאשר אף פעם - ולהתחשב בכך שהוא נעדר עבר פלילי וזהו מאסרו הראשון.

לא ניתן לומר שאם לא ייאסר הנאשם בכליאה מאחורי הסורגים ממש, לא טעם הוא את טעם שלילת החירות וזאת משתי סיבות: ראשית, הנאשם היה נתון תקופה של כחודשיים וחצי במעצר ממש וכ- 9 חודשים במעצר בית. שנית, אין זה סוף פסוק מבחינתו, כיוון שאם יפר את צו המבחן הוא עלול להיכלא מאחורי סורג ובריה לתקופה משמעותית, פעם נוספת.

והנה מגיעים אנו שוב למתח שבין ביצועה של עבירה חמורה המסכנת את הציבור, ש"תובעת" שליחתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריה וזאת כדי להעניש את העבריין בעונש הולם וכדי להרתיע עבריינים בכוח, ובין היות העבריין אדם צעיר ששרות המבחן ממליץ להימנע משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריה כדי שלא יתדרדר, המלצה התובעת הימנעות ממאסר, למענו ולמען הציבור, המעוניין בענישה שתחזיר אל החברה אדם "מתוקן" שבעתיד לא יסכנה.

בנושא זה עוסק פסק הדין של בית המשפט העליון בע"פ 5622/07 **מדינת ישראל נ' מורן קרדונה**, (מיום 24.9.07), שעובדותיו דומות (אם כי כמובן לא זהות) ובו נדחה ערעור המדינה על עונש מאסר של 6 חודשים בעבודות שרות, תוך שנקבע:

"אין חולק כי המעשים שבגינם הורשעה המשיבה חמורים הם ביותר. תופעת הנהיגה הפרועה בכבישים... גובה קורבנות כמעט מדי יום ביומו. בית משפט זה אשר שב ונדרש לתופעה חזר והדגיש כי חברה מתוקנת כשלנו אינה יכולה להשלים עם מצב שבו אזרחים, בגילאים שונים וממגוון רקעים ומגזרים באוכלוסייה, עושים בכבישי הארץ כבשלהם בהפגנים נהיגה חסרת כל רסן ונעדרת כל מורא, הכוללת בחובה הפרה של כללי התנועה, התעלמות מגורמי אכיפת החוק הפועלים לשמירת בטיחותנו בדרכים וכן יצירת סיכון ממשי לחיים, כמו גם נזק לרכוש פרטי וציבורי. כחלק מן המאמץ למגר את התופעה ולהבטיח את שלום הציבור מפניה, נקבעה בפסיקתנו מדיניות ענישה מחמירה ביחס לעבירות הכרוכות בה..."

ואולם לצד זאת שבנו והדגשנו כי רף הענישה שנקבע ביחס לעבירות שבענייננו אינו רף ענישה כובל שאין לסטות ממנו אלא התוויה של המדיניות הראויה בסוגיה וכי: 'מטבע הדברים מצווה הערכאה הדיונית לבחון את נסיבותיו האישיות של כל נאשם הנקרא לתת את הדין בפניה'... ענייננו איפוא בשאלת האיזון הראוי בין מכלול השיקולים הצריכים לענין, ובפרט בין האינטרס הציבורי בגזירת עונש שיהא בו כדי לבטא את תפיסתנו באשר לחומרת העבירות האמורות, כדי להעניק משקל הולם לסיכון הממשי הטמון בהן וכדי להרתיע באופן אמיתי מפני ביצוען, לבין השיקולים האינדיבידואלים של כל נאשם ונאשם ובכללם השאיפה להביא לתיקונם ולשיקומם של

הנאשמים."

דחיית ערעור המדינה באותו מקרה ואישור עונש מאסר בעבודות שרות התבסס על כך שמדובר היה במקרה בודד ונקודתי, החורג מדרך התנהלותה של המערערת בחייה, גילה הצעיר, תסקיר שרות המבחן, החשש שמאסר בפועל ידרדר אותה בהמשך חייה ונימוקים נוספים הדומים לענייננו.

אני סבור, כפי שסבר בית המשפט העליון **בענין מורן קרדונה** הנ"ל, כי ראוי ליתן לנאשם שבפנינו **הזדמנות אחת וחד פעמית**, לתקן דרכיו ולחזור להתנהל בחברה כפי שהתנהל עד היום, באופן חיובי ונורמטיבי, מבלי לסכן אותו בהתערות בחברה העברית אותה יפגוש מאחורי סורג ובריח.

ויובהר לנאשם ולעבריינים בכוח שכמותו, מדיניות הענישה של מאסר משמעותי מאחורי סורג ובריח, היא המדיניות אשר תופעל בדרך כלל, ועניינו של הנאשם חריג הוא בשל נסיבותיו שלו. גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, אין לשכוח כי שיטת הענישה במשפט ארצנו הינה שיטת ענישה אינדיבידואלית המתאימה את "חליפת העונש" לנאשם הספציפי העומד בפני בית המשפט, לפי נסיבות העבירה שביצע ונסיבותיו האישיות המיוחדות.

אכן, מקובלת עלי גם טענת הסניגור כי חשיבות המלצת שרות המבחן - על אף שכשמה כן היא ואינה מחייבת את בית המשפט - משמעותית במיוחד לא רק בקטינים אלא גם ב"בגירים-צעירים" שביצעו את העבירה סמוך לאחר הפיכתם לבגירים.

לא מצאתי לראוי לדחות את המלצת שרות המבחן בענייננו רק כדי לקיים את מדיניות הענישה המחמירה הנ"ל, שנאמר:

"נדגיש כי אין לראות בפסק דינו זה משום הבעת קלות ראש במעשיו הקשים של המשיב, ואין לראות בכך משום שינוי במדיניות הענישה הראויה בעבירות מסוג זה, קרי, מאסר מרתיע מאחורי סורג ובריח, כפי שצוין לעיל. אולם, מקרה זה הינו יוצא דופן לכלל אשר הותווה בפסיקה וידוע הוא כי "מדיניות נעדרת חריגים כמוה כמכונת - מסבים בלא שמן להסיכה. מה זו האחרונה לא תפעל ותישרף במהרה, כן די המדיניות"

בג"ץ 3648/97 **סטמקה נ' שר הפנים** פ"ד נג(2), 728, 794 (1999).

וכן:

"הנסיבות המיוחדות של המקרה הנדון, כפי שתוארו בהרחבה בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובתסקיר המעודכן מטעם שירות המבחן, מצדיקות את העונשים אשר נגזרו על המשיב.

14. כולנו תקוה כי המשיב ימשיך בהליך השיקום המוצלח, כפי שתואר על ידי שרות המבחן, וייקח בשתי ידיים ובנפש חפצה את ההזדמנות אשר ניתנה לו לשקם את דרכיו. אולם, ידע הוא כי אם חלילה וחס יחזור הוא לבצע מעשי עבירה ידיהם של אוכפי החוק לא תהיינה קלות עימו, וזאת מכיוון שהזדמנות שכזו, ככל הנראה,

לא תחזור על עצמה"

(ע"פ 5641/09 ברזינסקי נ' מדינת ישראל, מיום 22.3.10).

לבסוף, לא נותר לי אלא לדון בשאלת הצורך להחמיר בענישתו של הנאשם למען הרתעת הרבים שכן, התרשמתי מתוך האמור בתסקיר שרות המבחן, כי הוא עצמו הפנים את חומרת מעשיו ותוצאותיהם, והסיכון להישנות ביצוע עבירות דומות על-ידו נמוך, במיוחד אם יצליח בטיפול בו החל. דהיינו, השיקול של "הרתעה אישית", הושג. (סעיף 40. לחוק העונשין).

בהקשר זה ראוי לזכור, כי עיקר הסכנה העלולה לנבוע מן הנאשם נעוצה בדרך נהיגתו, אך אין חובה להפחיתה או למנוע אותה אך ורק באמצעות מאסר מאחורי סורג ובריח ופסילתו של הנאשם מלנהוג לתקופה ממושכת יכולה לקדם פני סכנה זו במידה משמעותית.

אכן הבעיה המרכזית בענישת נאשם פלוני בחומרה, כדי להרתיע את הרבים, דהיינו עבריינים פוטנציאליים אינה פשוטה, במיוחד כשהמחוקק דורש היום, בסעיף 40. לחוק העונשין "... כי יש סיכוי של ממש..." שהחמרה זו תביא להרתעת הרבים וגם זאת, רק בתוך מתחם העונש ההולם ולא מחוצה לו.

לא הובאה בפני הוכחה ספציפית כי קיים "סיכוי של ממש", כנדרש בסעיף 40. לחוק העונשין, במיוחד כשכל נהג יודע שכאשר הוא מתפרע על הכביש הוא עצמו עלול להיפצע או להיהרג, ועל אף זאת, כך הוא מתנהג.

האם העונשים המחמירים כנגד נהגים כאלה ירתיעו נהגים אחרים? ואם הידיעה המצויה אצל כל נהג, כי נהיגה פרועה עלולה להביא לפציעה חמורה ואף לאובדן חיים שלו ושל אחרים, לעיתים קרוביו היושבים עמו ברכב, אינה מרתיעה, וההשתוללות בכבישים ממשיכה, האם עונש מאסר ירתיע...?

והאם יש הוכחה אמפירית, מעבר לתחושה הפנימית של כל אחד מאיתנו, שהחמרה בענישה תביא להרתעה? אין לכך תשובה חד משמעית ומלומדים רבים סוברים שאין ראייה כזאת וזאת הסיבה שהביאה את המחוקק לדרוש "סיכוי של ממש".

אף על פי כן, לא פירט המחוקק מהו "סיכוי של ממש" כנ"ל ומהם דרכי הוכחתו.

אולם, לבסוף, ניתן לראות כי בית המשפט העליון עושה שימוש בפסקי הדין שלו, גם אלה שבאו לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, בשיקול של הרתעת הרבים וחזקה עלי מצוותו ואף אני אתחשב בשיקול זה אם כי, בצורה מתונה וזהירה, עד אשר יבוא ענין זה בפני בית המשפט העליון וייקבעו גבולותיו של "הסיכוי של ממש" ודרכי הוכחתו.

אני מודע לכך כי ספק אם עונש מאסר בעבודות שרות, ישרת את המטרה של הרתעת הרבים אולם, אני סבור כי שיקולי

השיקום של הנאשם המיוחד העומד בפני חשבים יותר ואין לשכוח גם כי כפי שהדגשתי, המדיניות הראויה בעבירות כאלה הינה מאסר משמעותי מאחורי סורג ובריח.

ציינתי כי "מתחם העונש ההולם" במקרה זה נע מ- 6 חודשי מאסר - לעיתים נדירות בעבודות שרות - ועד 4 שנות מאסר. אני מודע לכך שמדובר במתחם עונש הולם רחב, אך בעצם מתחם העונש ההולם "הרגיל", כשמוציאים ממנו את אותם מקרים נדירים בהם יושת עונש מאסר בעבודות שרות, צריך לנוע בין שנה וחצי לארבע שנות מאסר והנה, אין זה כבר מתחם עונש הולם כה רחב.

יתירה מזאת, לאחרונה קבע בית המשפט העליון במקרה דומה, כי מתחם עונש הולם שנע בין 6 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, הולם את חומרת העבירות (ע"פ 4849/13 יחזקאל סלע נ' מדינת ישראל (23.1.14)).

בעניינינו, אני סבור, בשל שיקולי השיקום, כי ראוי להעמיד את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, על הרף הנמוך והחריג שבו, דהיינו על מאסר בעבודות שרות, ומתחזק אני בכך שאם יפר את צו המבחן עלול הוא להיענש בעונש נוסף. הרף הנמוך מאוד של מתחם העונש ההולם בנסיבות מקרה זה, נובע מהיעדר התכנון והנזק שנגרם בפועל שאינו חמור.

ואם יטען הטוען, כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם בעבירות החמורות שביצע הנאשם, אינו יכול לעמוד על עונש מאסר בעבודות שרות, אשיב לו כי במקרה זה סבור אני כי אף אם מתחם הענישה מחייב מאסר בפועל ממש, הרי שבמקרה זה ראוי לחרוג ממתחם זה בשל שיקולי שיקום, על-פי הסמכות המוקנית לבית המשפט בסעיפים 40ג. (ב) ו- 40ד. (א) לחוק העונשין.

סיכומי של דבר, ובעיקר תוך התחשבות בגילו הצעיר של הנאשם, הודאתו המוקדמת והמלצת שרות המבחן בעניינינו, אני גוזר עליו את העונשים הבאים:

1. 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שרות בבית הקשיש "רקפות", רח' המכבים 8, קרית אתא, על-פי חוות דעתה של הממונה על עבודות שרות (להלן: "הממונה") מיום 13/2/14.

על הנאשם להתייצב לצורכי קליטה ותחילת עבודות השרות במשרדי הממונה המצויים במשטרת טבריה ביום 28/04/14, עד השעה 08:00.

הובהר לנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וסטייה מהם עלולה להביא להפסקת עבודות השרות והמשך ריצוי המאסר מאחורי סורג ובריח, וזאת בנוסף לאפשרות של הפקעת צו המבחן וענישה נוספת, כאמור.

2. 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יבצע תוך שנתיים כל עבירת אלימות מסוג פשע, לרבות עבירה של סיכון במזיד בנתיב תחבורה.

3. 8 חודשי מאסר על תנאי, לבל יבצע במשך שלוש שנים כל עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין.

4. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה במשך 3 שנים, מיום מתן גזר דין זה.

5. קנס בסך 10,000 ₪.

בהסכמת הנאשם ואביו, אשר נטען כי הפקיד לצורך שחרור בנו בערובה סך של 10,000 ₪ במסגרת תיק מ"ת 36293-01-13, יועבר סכום זה, אם הופקד, לאוצר המדינה כתשלום קנס.

6. שנתיים פסילה על תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, לבל יעבור במשך שלוש שנים אחת מן העבירות על פקודת התעבורה ו/או תקנות התעבורה ו/או פקודת ביטוח רכב מנועי בהן הורשע בתיק זה, או עבירה של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה או עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין.

7. אני מעמיד את הנאשם בצו מבחן ובפיקוח קצין מבחן במשך שנתיים מהיום, על אף ששרות המבחן המליץ על 18 חודשים.

הבהרתי לנאשם "בלשון פשוטה" ובשפה ברורה, כי אם יפר את צו המבחן בכל דרך שהיא או על-ידי ביצוע עבירה נוספת, עלול צו המבחן להיות מופקע ועלול הנאשם להיענש בגין תיק זה בעונש נוסף על העונש שנגזר עליו כעת.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט העליון, תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ט אדר
תשע"ד, 19 פברואר
2014, במעמד הנאשם
וב"כ הצדדים.

מ. גלעד, שופט

קלדנית: ליאת פ.